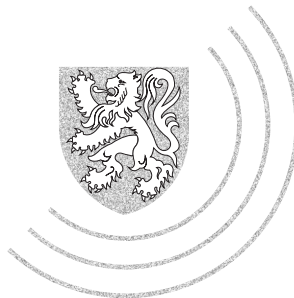

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

13 februari 2004

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van de heren Johan Sauwens en Luc Van den Brande –
betreffende het opnemen van sport in de Europese Grondwet

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Inleiding

Niet alleen is 2004 een Olympisch jaar, het werd ook uitgeroepen tot 'Europees Jaar van de opvoeding door sport'. De Europese Conventie heeft tevens voorgesteld om sport als Europese bevoegdheid op te nemen in de Europese Grondwet. Kortom, 2004 kan de start zijn van een echt Europees sportbeleid.

Krachtens artikel 59 bis, § 2, 1°, van de Grondwet zijn de gemeenschappen bevoegd voor de culturele aangelegenheden. Volgens artikel 4, 9°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 behoren de lichamelijke opvoeding, de sport en het openluchtleven tot de culturele aangelegenheden waarvoor de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is.

Europese context

In een werkdocument van september 1998 erkent de Europese Commissie dat sport niet alleen een economische activiteit is, maar deel uitmaakt van de Europese identiteit. Naast de economische realiteit van het Europese sportgebeuren, stelt de commissie dat sport vijf functies vervult: een maatschappelijke functie, een culturele functie en een functie op het vlak van de opvoeding, de volksgezondheid en de vrijetijdsbesteding.

Sinds 1974 houdt de Europese Unie zich bezig met sport en volgt zij de veranderingen in de sportsector vanuit economisch oogpunt (uitspraak van het Europees Hof van Justitie C-36/74 *Walrave versus de UCI*).

Een aantal bepalingen uit het EG-verdrag hebben een steeds grotere invloed op het reilen en zeilen in de sportwereld. Het gevolg is dat de Europese sportsector met een aantal problemen wordt geconfronteerd. Het gaat daarbij om zaken als televisierechten, commerciële sponsoring of de rol van sportorganisaties. Het merendeel van deze klachten werd ingediend na de uitspraak van het Europees Hof van Justitie in de zaak-Bosman.

De Europese Raad van Nice op 7, 8 en 9 december 2000 (bijlage IV van de besluiten) hechtte haar goedkeuring aan de verklaring over de specifieke kenmerken van sport en de maatschappelijke func-

tie daarvan in Europa, waarmee bij de uitvoering van het communautaire beleid rekening moet worden gehouden:

“1. De Europese Raad heeft nota genomen van het verslag over sport dat de commissie in december 1999 aan de Europese Raad van Helsinki heeft voorgelegd om de bestaande sportstructuren in stand te houden en de sport zijn sociale functie in de Europese Unie te laten behouden. De verantwoordelijkheid op sportgebied ligt in de eerste plaats bij de sportorganisaties en de lidstaten. Ook al beschikt de Gemeenschap niet over rechtstreekse bevoegdheden op dit gebied, toch moet zij bij haar optreden uit hoofde van de verschillende Verdragsbepalingen rekening houden met de maatschappelijke, educatieve en culturele functie van de sport, die het specifieke karakter ervan bepaalt, teneinde de ethiek en de solidariteit die noodzakelijk zijn voor het behoud van de maatschappelijke rol van de sport, te eerbiedigen en te bevorderen.

2. De Europese Raad wenst met name dat de samenhang en de banden van solidariteit tussen alle niveaus van sportbeoefening, het eerlijke verloop van de wedstrijden, de morele en materiële belangen alsmede de lichamelijke integriteit van de sporters, met name jonge, minderjarige sporters, worden beschermd.

Amateursport en sport voor allen

3. Sport is een menselijke activiteit die berust op essentiële maatschappelijke waarden van educatieve en culturele aard. Sport is een factor die bijdraagt tot integratie, deelneming aan het maatschappelijk leven, verdraagzaamheid, aanvaarding van verschillen en naleving van de regels.

4. Sportbeoefening moet toegankelijk zijn voor allen, met inachtneming van de ambities en capaciteiten van eenieder en uitgaande van de verscheidenheid aan sportbeoefening, in wedstrijdverband of op recreatieve grondslag, in clubverband of individueel.

5. De beoefening van fysieke en sportieve activiteiten is voor lichamelijk of geestelijk gehandicapten een middel dat bij uitstek geschikt is voor individuele ontplooiing, revalidatie, maatschappelijke integratie en solidariteit en moet derhalve worden aangemoedigd. In dit verband is de Europese Raad verheugd over de waardevolle en voorbeeldige bijdrage van de Paralympics in Sydney.

6. De lidstaten bevorderen het vrijwilligerswerk op sportgebied, door maatregelen die bijdragen tot passende bescherming en erkenning van de economi-

sche en sociale rol van de vrijwilligers, zo nodig met de steun van de Gemeenschap binnen het kader van haar bevoegdheden.

De rol van de sportbonden

7. De Europese Raad verklaart veel waarde te hechten aan de autonomie van de sportorganisaties en aan hun recht op zelfbestuur door middel van passende verenigingsstructuren. Hij erkent dat sportorganisaties, onder inachtneming van de nationale en communautaire wetgeving en op basis van een democratisch en transparant functioneren, de taak hebben hun tak van sport te organiseren en te bevorderen, met name wat betreft de spelregels en de samenstelling van de nationale ploegen, op de wijze die zij het meest in overeenstemming achten met hun doelstellingen.

8. Hij constateert dat de sportbonden een centrale rol spelen bij de noodzakelijke solidariteit tussen de verschillende niveaus, omdat de verschillende niveaus van de sportbeoefening, van recreatiesport tot topsport, daarin naast elkaar bestaan : de bonden maken de toegang van een groot publiek tot sportevenementen mogelijk, alsmede de menselijke en financiële ondersteuning van de amateursport, de bevordering van gelijke toegang van vrouwen en mannen tot sportbeoefening op alle niveaus, de opleiding van jongeren, de bescherming van de gezondheid van sporters, de bestrijding van doping, de bestrijding van geweld en uitingen van racisme en vreemdelingenhaat.

9. Deze maatschappelijke functie geeft de bonden bijzondere verantwoordelijkheden en ligt ten grondslag aan de erkenning van hun bevoegdheid op het vlak van de wedstrijdorganisatie.

10. Zonder dat voorbij mag worden gegaan aan de ontwikkelingen in de sportwereld, moeten de bonden het sleutelement blijven van een vorm van organisatie die een waarborg biedt voor samenhang en participerende democratie op sportgebied.

Behoud van het beleid ten aanzien van de opleiding van sporters

11. Het beleid inzake de opleiding van jonge sporters is noodzakelijk voor de vitaliteit van de sport, de nationale ploegen en de topsport, en moet worden gestimuleerd. De sportbonden worden geacht, zo nodig in samenwerking met de overheid, de noodzakelijke maatregelen te nemen voor het behoud van de opleidingscapaciteit van de bij hen aangesloten clubs en voor de kwaliteit van de vor-

ming, onder inachtneming van de nationale en communautaire wetgeving en praktijken.

Bescherming van jeugdige sporters

12. De Europese Raad onderstreept de positieve effecten van sportbeoefening voor jongeren en beklemtoont dat vooral door de sportorganisaties bijzondere aandacht moet worden besteed aan het onderwijs en de beroepsopleiding van jonge topsporters, opdat hun integratie in het beroepsleven niet in gevaar wordt gebracht door hun sportcarrière, en aan hun psychologisch evenwicht, hun gezinsbanden en hun gezondheid, vooral wat betreft het voorkomen van dopinggebruik. Hij waardeert de bijdrage van de verenigingen en organisaties die in hun opleidingswerk aan deze vereisten voldoen en aldus een waardevolle maatschappelijke bijdrage leveren.

13. De Europese Raad geeft uiting aan zijn bezorgdheid over commerciële transacties met minderjarige sporters, ook uit derde landen, voor zover dergelijke transacties niet in overeenstemming zijn met de bestaande arbeidswetgeving dan wel de gezondheid en het welzijn die jonge sporters in gevaar brengen. Hij roept de sportorganisaties en de lidstaten op onderzoek te doen naar dergelijke praktijken, op dit punt waakzaam te zijn en zo nodig passende maatregelen te overwegen.

Economische aspecten van de sport en solidariteit

14. De Europese Raad is van oordeel dat het eerlijke verloop van de competitie in het gedrang kan komen wanneer de eigendom of de economische controle van verscheidene sportclubs die in dezelfde tak van sport aan dezelfde competitie deelnemen bij een en dezelfde financiële macht berust. De sportbonden worden aangespoord om zo nodig regelingen te treffen voor toezicht op het beheer van de clubs.

15. De verkoop van televisierechten vormt op dit moment voor een aantal takken van sport een van de belangrijkste bronnen van inkomsten. De Europese Raad is van oordeel dat de initiatieven om de onderlinge verdeling – op de juiste niveaus en rekening houdende met de nationale praktijken – van een deel van de opbrengst van die verkoop te bevorderen, een gunstig effect hebben op het beginsel van solidariteit tussen alle niveaus van sportbeoefening en alle takken van sport.

Transfers

16. De Europese Raad spreekt met kracht zijn steun uit voor de dialoog tussen de sportwereld, in het bij-

zonder de voetbalorganisaties, de vertegenwoordigende organisaties van beroepssporters, de Gemeenschap en de lidstaten, over de ontwikkeling van de transferregeling, waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke behoeften van de sport onder inachtneming van het Gemeenschapsrecht.

17. De communautaire instellingen en de lidstaten worden verzocht om onder inachtneming van het Verdrag en volgens hun respectieve bevoegdheden hun beleid aan de hand van deze algemene beginselen te blijven onderzoeken.”.

Opstellen van een Europese Grondwet

In het ontwerp van Grondwet dat door de Europese Conventie is opgesteld, wordt sport opgenomen in de lijst van de beleidsterreinen waar de Europese Unie “ondersteunend, coördinerend en aanvullend” kan optreden. De Conventie beperkte zich tot het inschrijven van een juridische basis voor het communautaire optreden en koos ervoor om sport op te nemen in artikel III-82 van het ontwerp van Grondwet, dat ook handelt over de bevoegdheden inzake onderwijs, beroepsopleiding en jeugd. De passages over sport luiden als volgt : “*De Unie draagt bij tot de bevordering van de Europese inzet op sportgebied, gelet op de sociale en educatieve functie van sport. ... Het optreden van de Europese Unie is erop gericht de Europese dimensie van de sport te ontwikkelen, door de eerlijkheid in competities en de samenwerking tussen sportorganisaties te bevorderen, en door de fysieke en morele integriteit van sportlieden, met name jonge sporters, te beschermen.*”. Dat tekstvoorstel maakt het mogelijk om het reeds gevoerde beleid op een juridisch onderbouwde wijze, en met meer financiële zekerheid voor te zetten en verder uit te bouwen. In concreto komt het erop neer dat de commissie initiatieven kan nemen en dat de lidstaten de kans krijgen om die initiatieven te steunen. Deze tekst biedt de commissie de mogelijkheid om sportpromotiecampagnes uit te werken, uitwisselingsprojecten op te starten en projecten te initiëren die het Europese sportgebeuren kunnen ondersteunen.

De tekstpassage over de bescherming van de fysieke en morele integriteit van de sporter biedt een basis voor de uitwerking van een meer Europees gecoördineerd beleid op het vlak van het medisch verantwoord sporten (doping). Het voorstel van de Conventie geeft meteen de klijtlijnen aan waarbinnen de Europese Unie kan optreden : ondersteunend, coördinerend of aanvullend, wat meer bepaald betekent dat het Europese beleid geen af-

breuk mag doen aan de bevoegdheden van de lidstaten.

Voor de sportbonden (FIFA, Uefa, enzovoort) gaat de tekst van het voorstel nochtans niet ver genoeg. Gesteund door het IOC, pleiten zij ervoor om ook ‘de autonomie en de specificiteit van de sport’ op te nemen in de Grondwet. De eigenheid van de sport erkennen is een goede zaak, immers zowel het Europees Hof als de commissie passen de regels inzake vrij verkeer en mededinging reeds toe met respect voor het specifieke karakter van de sport. Het opnemen van een autonomieclausule zou tot moeilijkheden kunnen leiden omdat sportfederaties de autonomie zouden kunnen invoeren om de toepassing van het communautaire recht te beperken. Met andere woorden een uitzonderingsregel opnemen voor de sportsector is verre van verdedigbaar. Het is wenselijk dat het Europese recht, met aandacht voor het eigen van de sport, van toepassing blijft op het economische aspect van het sportgebeuren.

Door de actie van de sportbonden dreigt het risico dat, door hun negatieve en verwarrende signalen, de bepalingen over sport in de Europese Grondwet volledig geschrapt worden. In dat geval bestaat er geen juridische basis voor een ondersteunend, coördinerend en aanvullend Europees sportbeleid. De sportsector dreigt daardoor het kind van de rekening te worden en talrijke Europese middelen te mislopen.

De Vlaamse regering in het algemeen en de minister bevoegd voor Sport in het bijzonder moeten dan ook alle middelen aanwenden om het tekstvoorstel van de Europese Conventie over sport in de Europese Grondwet te verdedigen.

Johan SAUWENS

Luc VAN DEN BRANDE

Het Vlaams Parlement,

– overwegende dat :

- 1° Vlaanderen bevoegd is voor sport ;
- 2° sport een Europese dimensie heeft en Europa vandaag al een bescheiden sportbeleid voert ;
- 3° sport tot nog toe als dusdanig niet voorkomt in de Europese verdragsteksten ;
- 4° het Europees Hof van Justitie het uitzonderlijke karakter van sport erkent ;
- 5° de Europese Raad van Nice de verklaring goedkeurde over de specifieke kenmerken van sport en de maatschappelijke functie ervan in Europa, waarmee bij de uitvoering van het communautaire beleid rekening moet worden gehouden ;
- 6° er wegens het ontbreken van een specifiek ‘sportartikel’ in het Verdrag van de Europese Gemeenschap tot nog toe geen juridische basis is voor een Europees sportbeleid ;
- 7° het jaar 2004 werd uitgeroepen tot ‘Europees Jaar van opvoeding door sport’ en de Europese Unie daardoor het opvoedkundige aspect van een verantwoord sportbeleid onderkent ;
- 8° er binnen het directoraat-generaal Onderwijs en Cultuur van de EG een eenheid ‘sport’ actief is, en, die eenheid jaarlijks een sportforum organiseert waar de directeurs Sport van de lidstaten en vertegenwoordigers van de sportwereld elkaar ontmoeten ;
- 9° er onder elk voorzitterschap een informele vergadering van de ministers van Sport gehouden wordt, waarop in aanwezigheid van de commissie sportdossiers op Europees niveau besproken worden. Wegens het informele karakter ervan kunnen die vergaderingen niet tot concrete raadsbeslissingen leiden ;
- 10° er geen kader is om een communautair Europees sportbeleid vorm te geven ;
- 11° het subsidiariteitsprincipe moet worden gegarandeerd ;

– vraagt de Vlaamse regering :

- 1° erop toe te zien dat sport wordt opgenomen in de Europese Grondwet en de Europese Unie ondersteunend, coördinerend of aanvullend kan optreden ;
- 2° dat het sociale, gezondheidsbevorderende, en opvoedende karakter van sport in de Europese Grondwet gegarandeerd wordt ;
- 3° een actieve rol te spelen in de realisatie van een Europees communautair kader met betrekking tot sport, waarbij het subsidiariteitsprincipe gegarandeerd blijft en geen afbreuk wordt gedaan aan de bevoegdheden van de lidstaten en de regio’s.

Johan SAUWENS

Luc VAN DEN BRANDE
